

Ráda bych totiž i podotkla, že...
I would also like to add that...

21. 10. 2010–16. 1. 2011

Moravská galerie, Pražákův palác (Atrium) / Moravian Gallery, Prazak Palace (Atrium)
Brno

Kurátor výstavy: Petr Ingerle

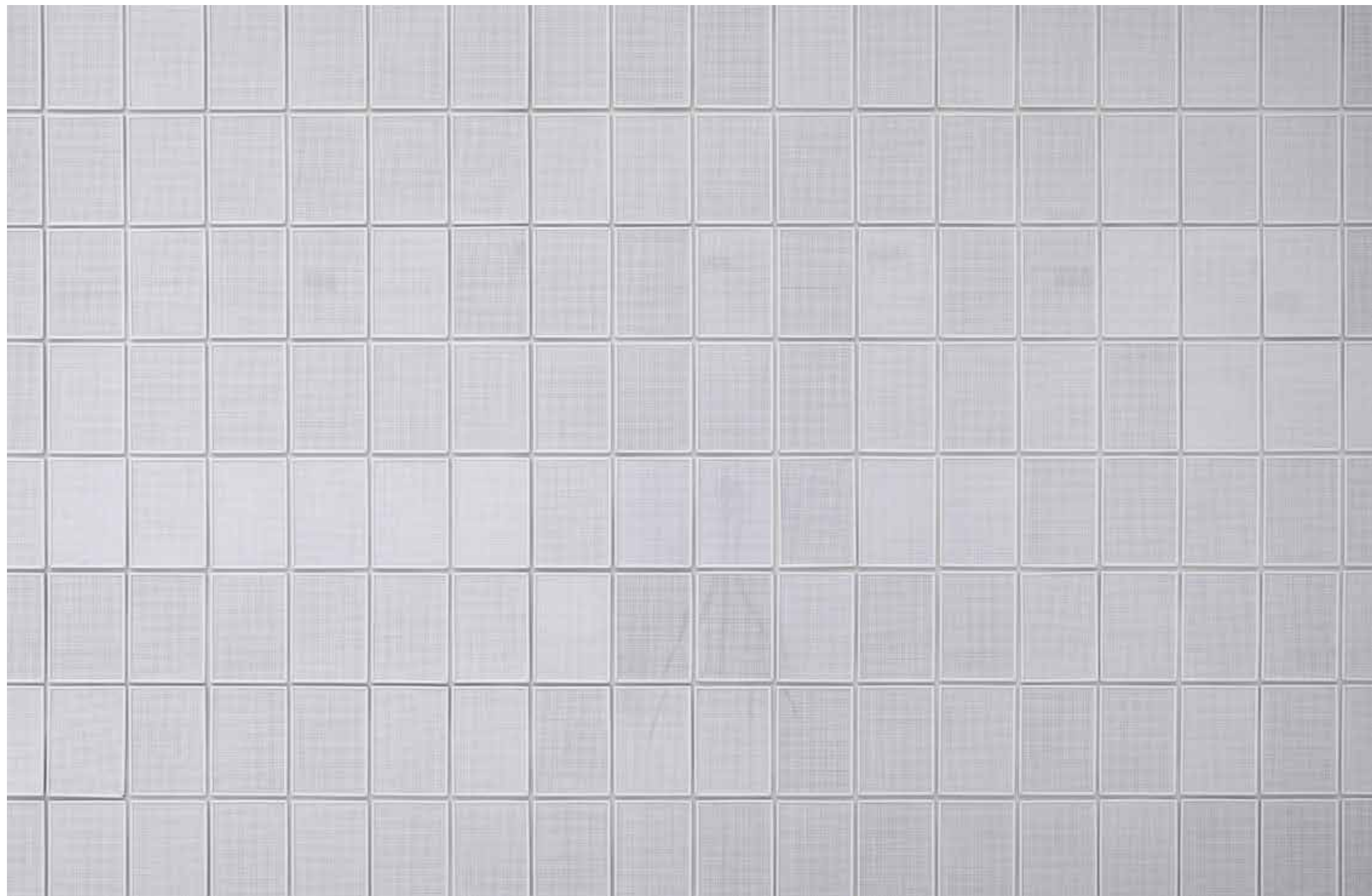

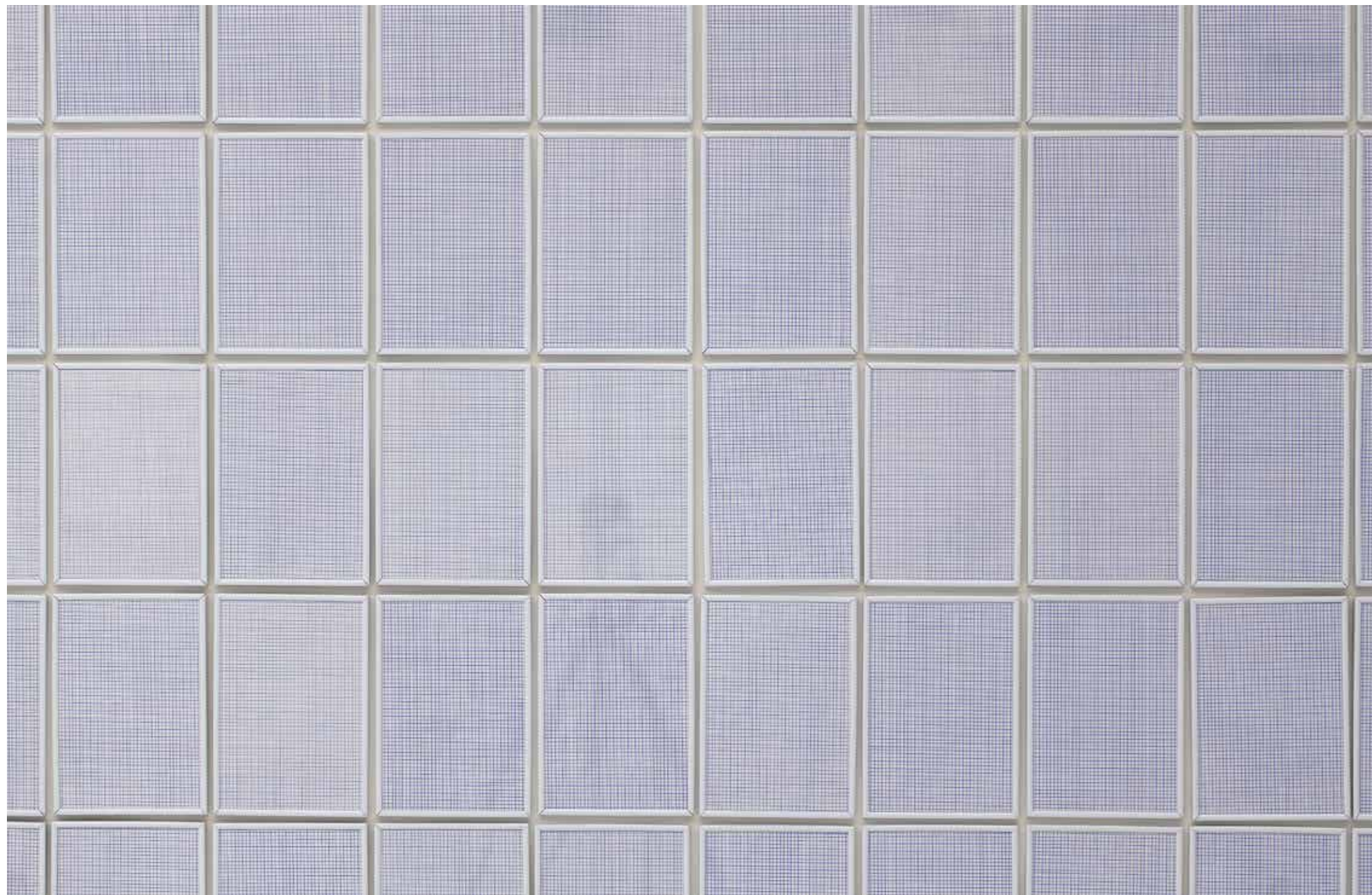

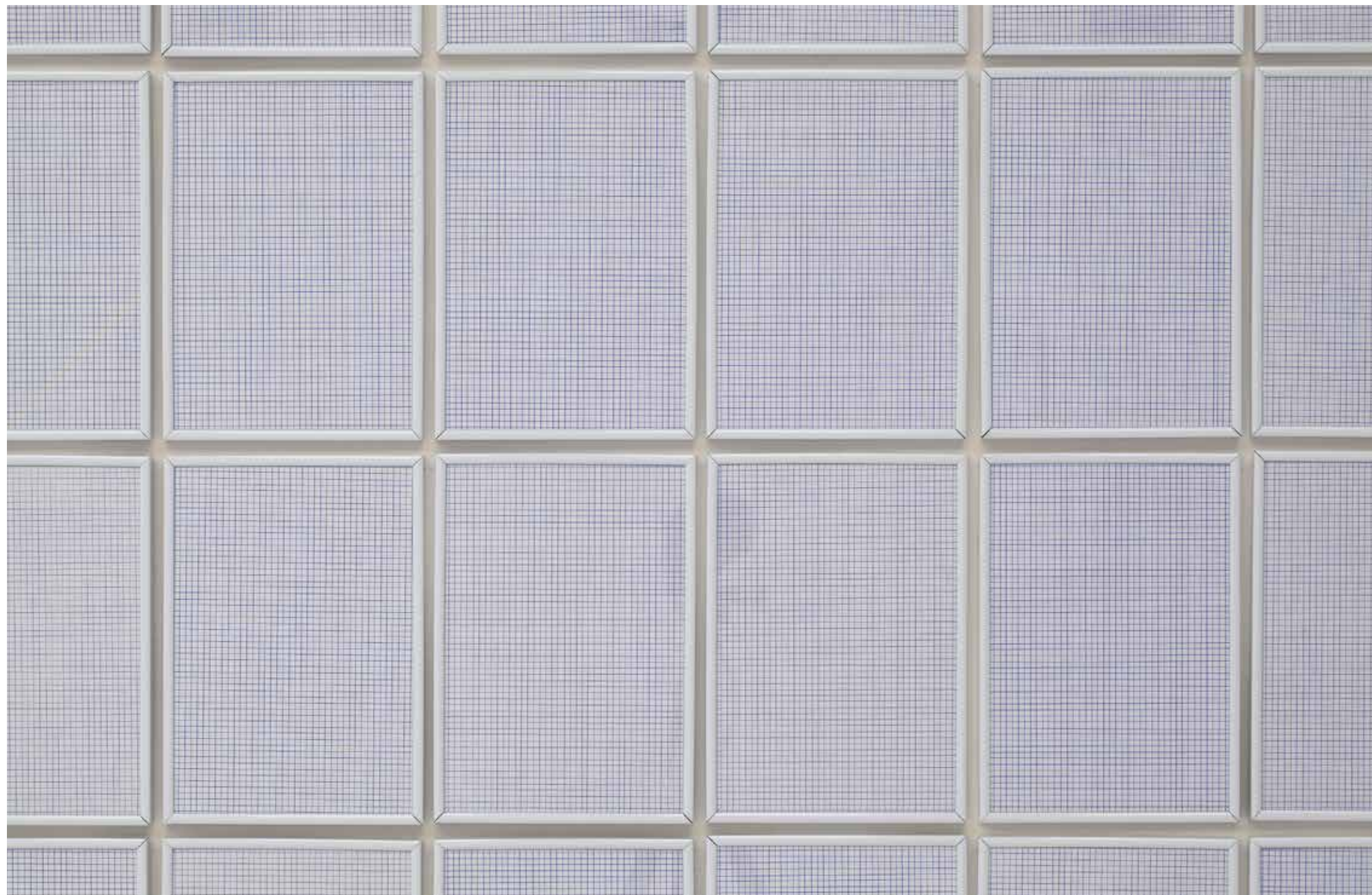

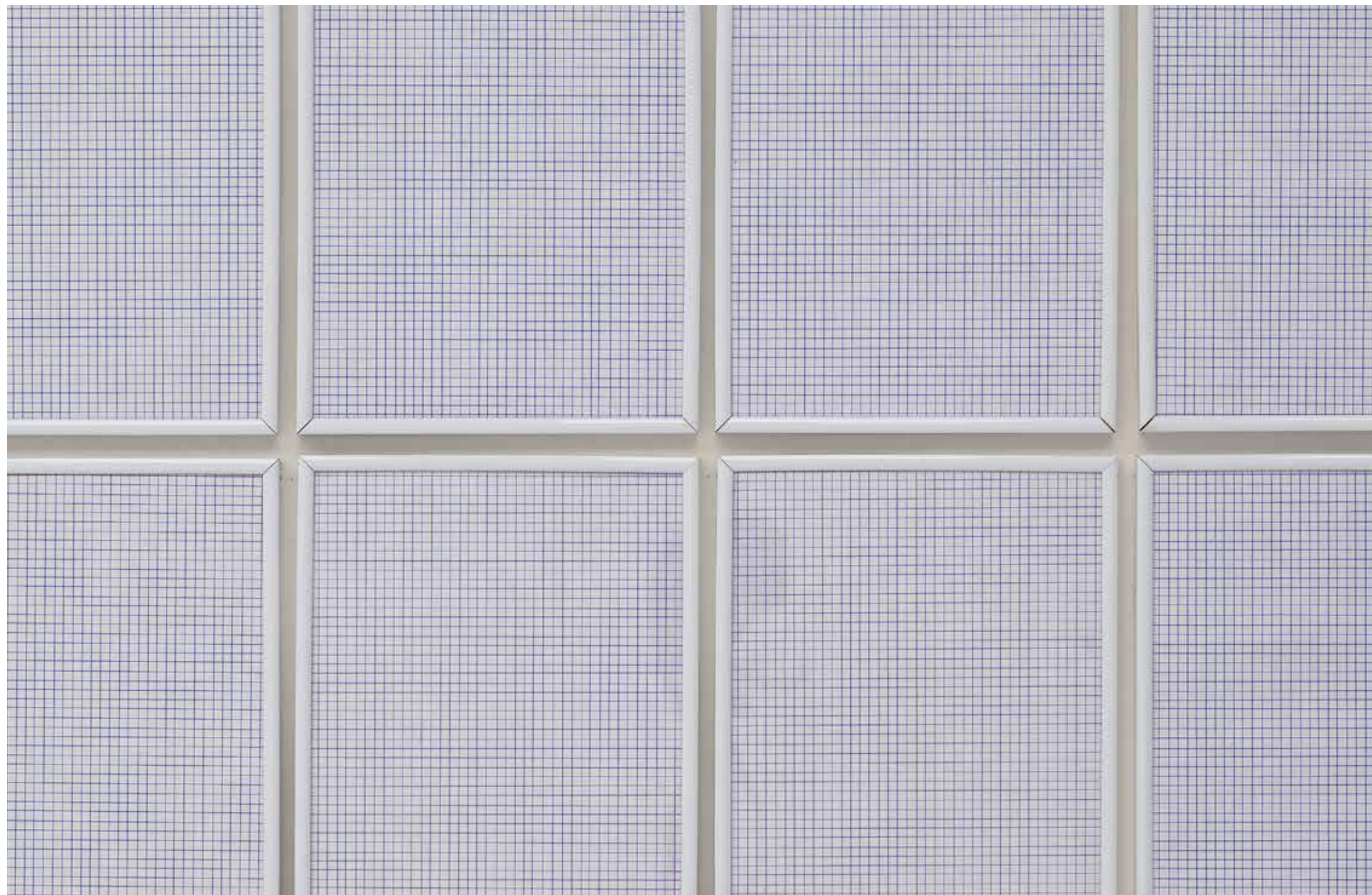

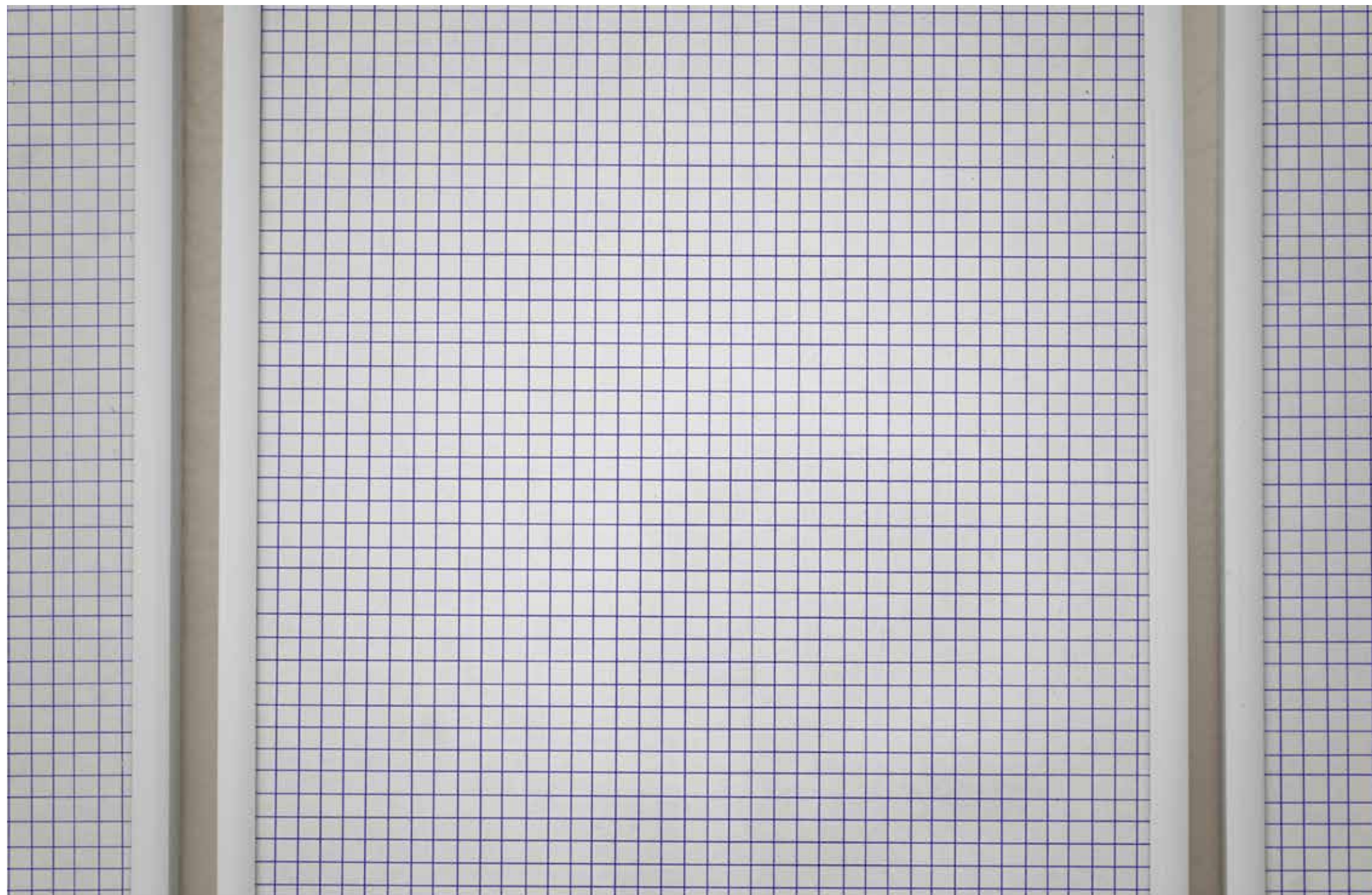

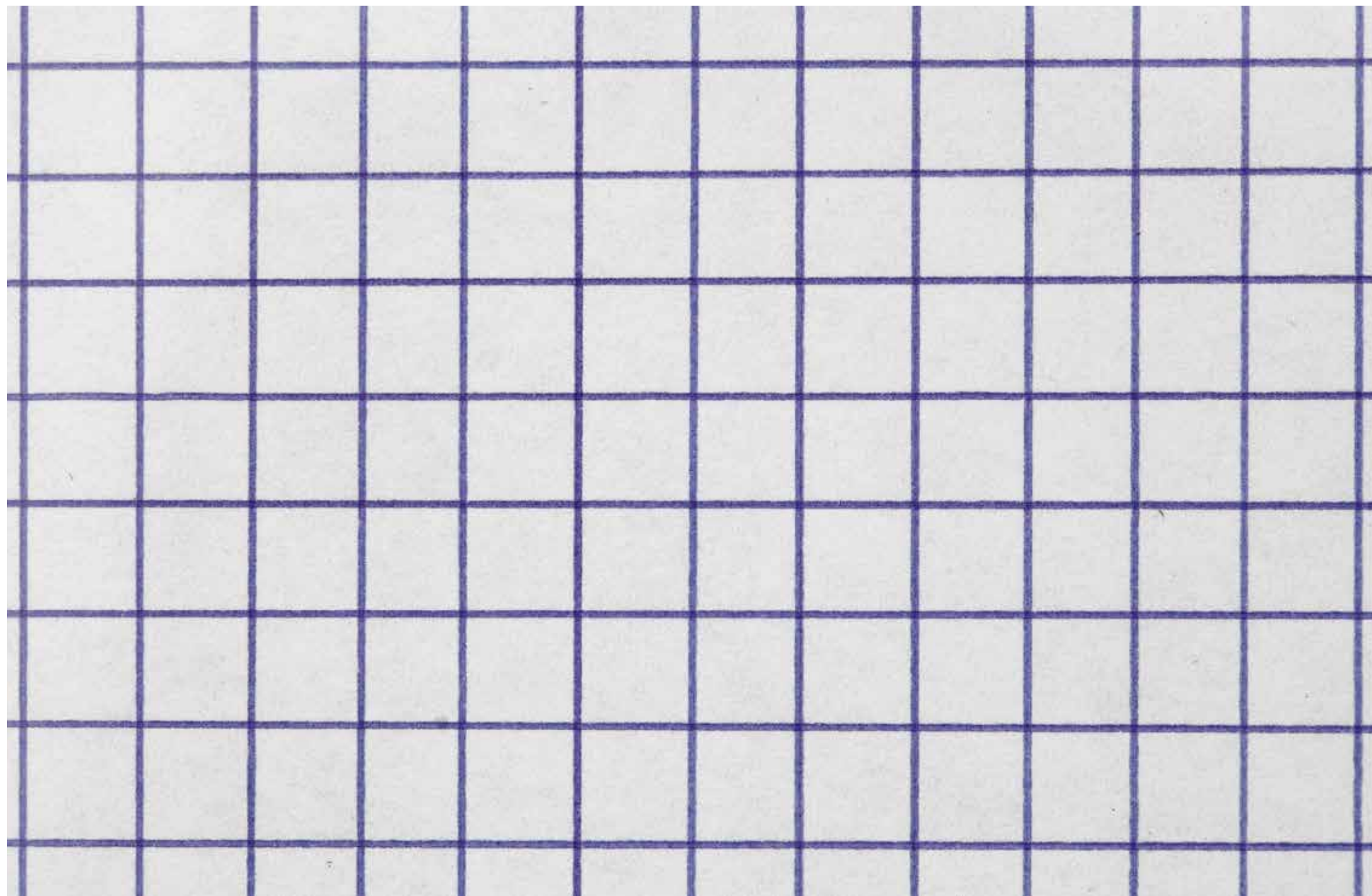

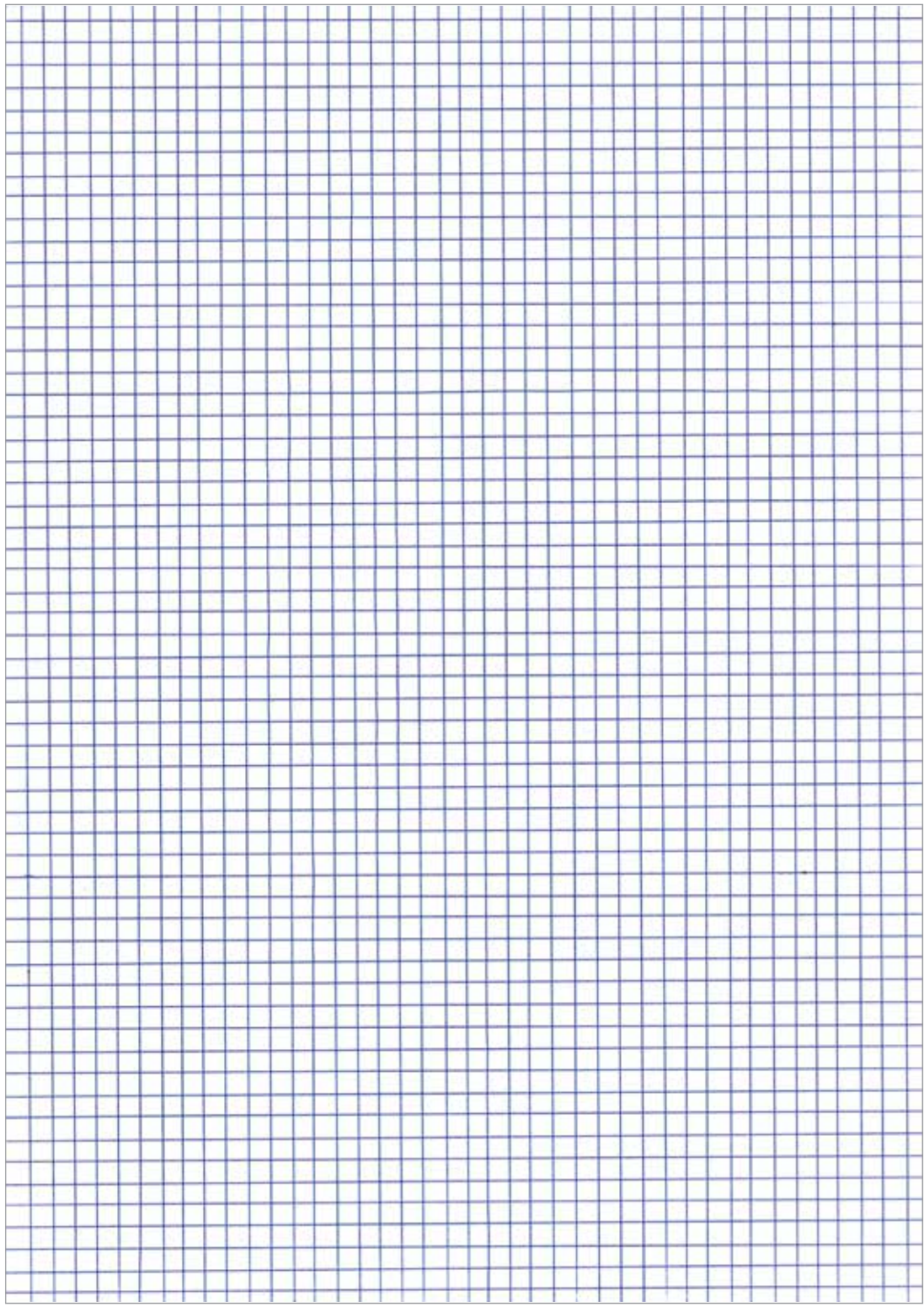

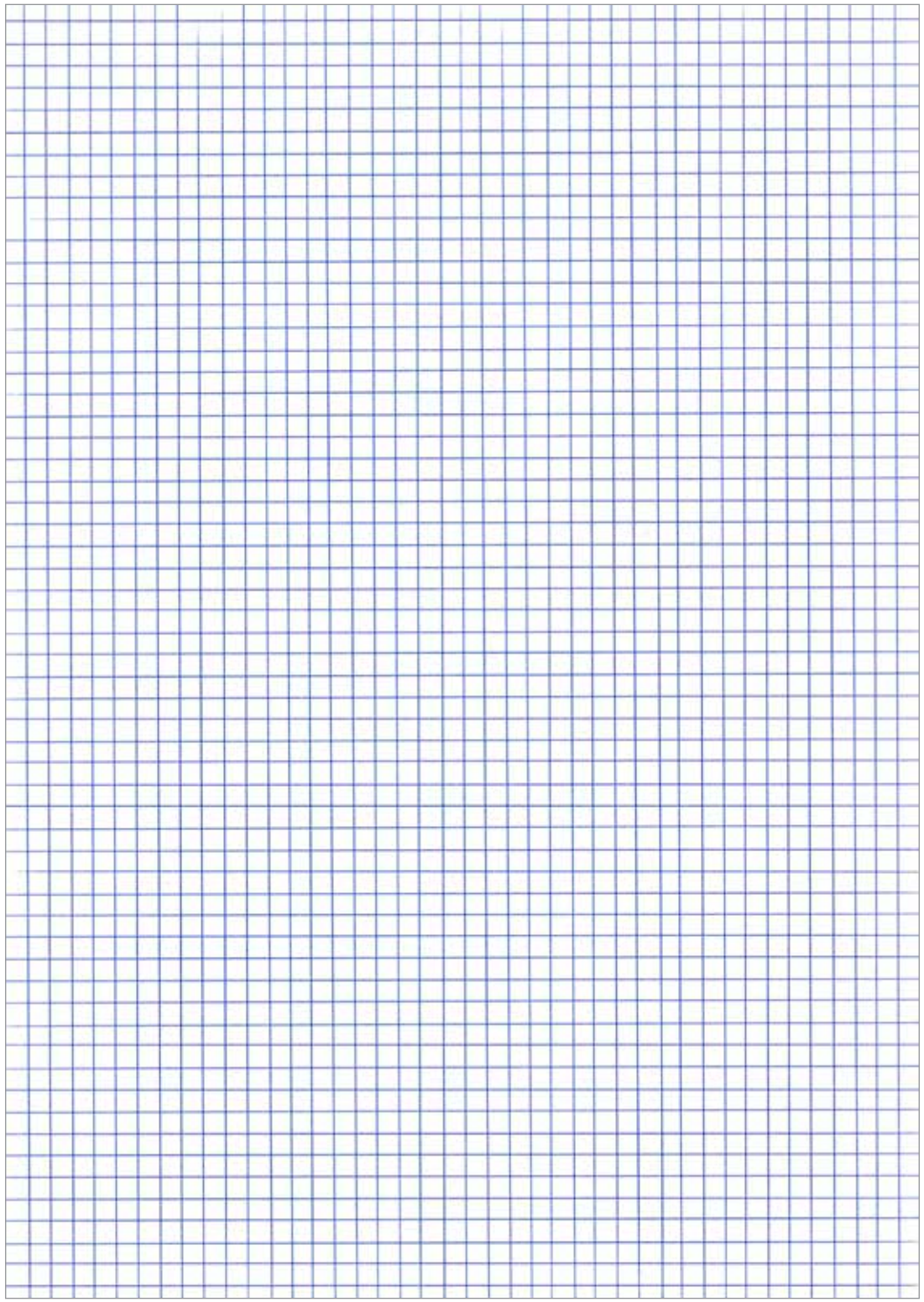

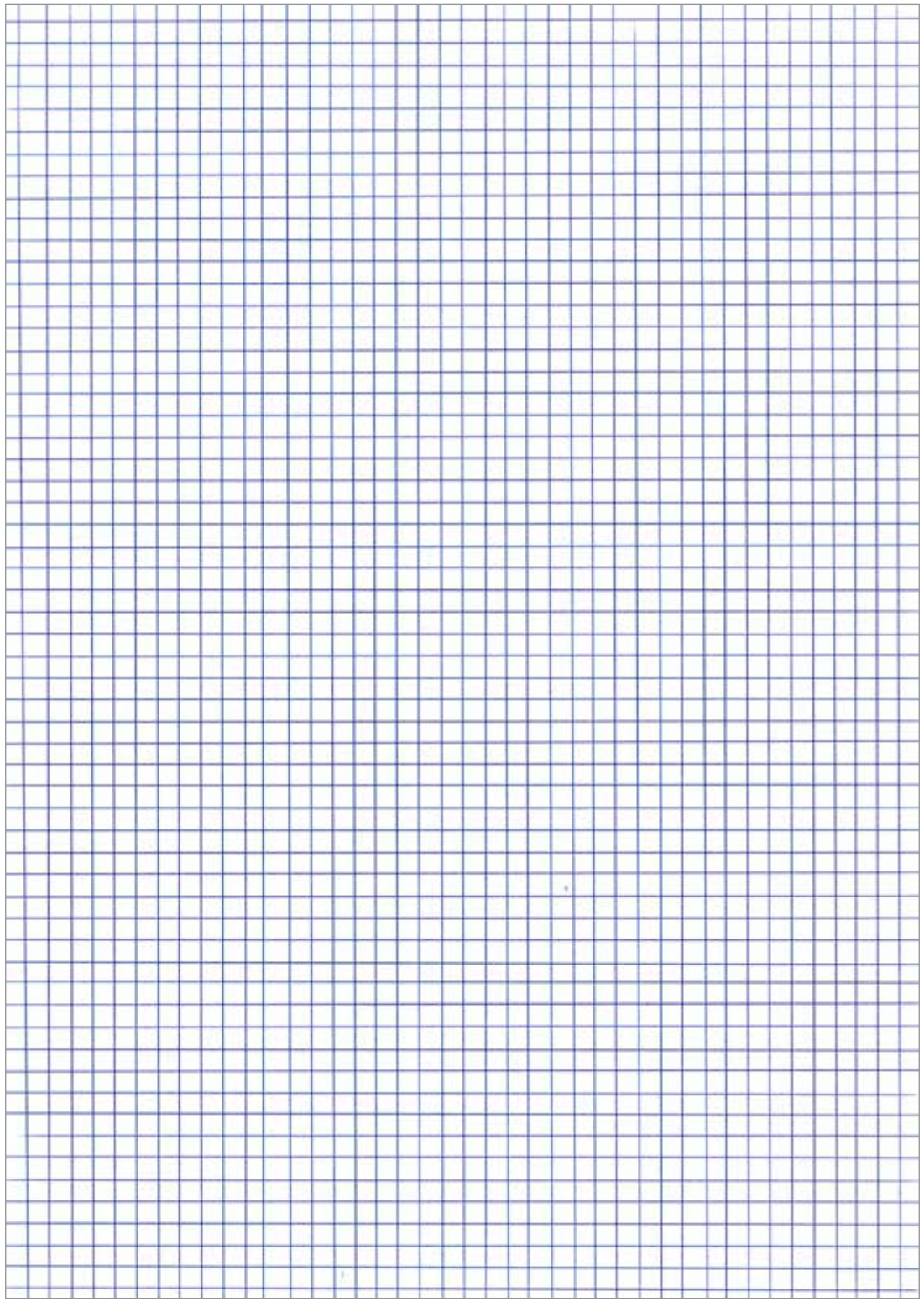

POPISKA:

str. 2–13
RÁDA BYCH TOTIŽ I PODOTKLA, ŽE...
2010, kresba modrou propiskou na kancelářském papíru A4, 1050 ks

Listy bílého kancelářského papíru byly ručně nalinkovány tak, aby výsledek byl co možná nejméně rozeznatelný od standardních předtištěných čtverečkových papírů. Čistý papír dostal svůj řád. Přestože byla plocha papíru zaplněna, můžeme ji stále vnímat jako prázdnou, jako tabulku, která jen determinuje způsob případného příštího zaplnění, jako uspořádání prázdného prostoru, organizaci v nejobecnějším slova smyslu. Exaktní řád je narušen lidským faktorem: ačkoliv jsou všechny kresby stejné, každá je svými drobnými nepřesnostmi originál. Kresebným materiálem se stala modrá propiska, nejobyčejnější kancelářský nástroj. Výsledek je nesrovnatelně pracnější verzi (napodobeninou) běžného utilitárního materiálu. Kresby byly instalovány v prostoru tak, aby čtverečková struktura každé z nich navazovala na ostatní. Stávají se tak jednou časoprostorovou kresbou, pokrývající všechny stěny galerie, otevřenou geometrickou strukturou, která teoreticky může pokračovat do nekonečna. Přestože byly stěny galerie zaplněny, můžeme je stále vnímat jako prázdné, jako vizualizaci prázdného prostoru.

LABEL:

p. 2–13
I WOULD ALSO LIKE TO ADD THAT..., 2010, drawing with a blue ballpoint pen on A4 office paper, 1050 pcs

Sheets of white office paper were lined by hand so that the result would be nearly impossible to distinguish from standard pre-printed squared papers. Blank paper received an order of its own. Although the paper area was filled up we can still perceive it as empty, as a table, that only determines the way of a possible filling up in the future, as an arrangement of empty space, organization in the most general sense of the world. The exact order is disturbed by the human factor: although all drawings are identical, each is an original in its minute imperfections. The drawing medium is a blue ballpoint pen, the most ordinary office utensil. The result is an incomparably more laborious version (imitation) of a common utilitarian material. The drawings were installed in the space so that the squared structure of each would be aligned with the others. Together they become a single space-time drawing covering all the walls of the gallery with an open geometrical structure that can theoretically continue to infinity. Although the gallery walls were filled up we can still perceive them as empty, as a visualization of empty space.

JAN NÁLEVKA: „RÁDA BYCH TOTIŽ I PODOTKLA, ŽE...”
Moravská galerie v Brně, Pražákův palác, Atrium, Husova 18, Brno,
21. října 2010 – 16. ledna 2011
kurátor výstavy: Petr Ingerle

Čím se stane galerie bez svých výstavních exponátů? Je prázdná prázdná?
A jaký je jeho další stupeň a co se v něm zrcadlí? Čím se naplní plocha poté,
co je plná? To jsou otázky, které evokuje aktuální projekt Jana Nálevky: „Ráda
bych totiž i podotkla, že...“, kterým se autor představuje v Atriu Pražákova
paláce Moravské galerie v Brně. Na půdě výstavních prostor Moravské
galerie v Brně není však Jan Nálevka nováčkem. Představil se zde téměř před
deseti lety jako čerstvý absolvent brněnské Fakulty výtvarných umění, dnes
se prezentuje jako respektovaná osobnost a stálice na výtvarné scéně, jejíž
profesní životopis zahrnuje úctyhodný výčet kolektivní i samostatných výstav
konaných u nás i v zahraničí.
Nejnovější projekt Jana Nálevky „Ráda bych totiž i podotkla, že...” zahrnuje
přibližně tisíc ručně nalinkovaných kreseb k nerozpoznání od standardních
tištěných čtverečkových papírů, které vznikaly během autorova letního
pobytu v USA. Na výstavě však kresby nejsou prezentovány v tradičním
smyslu, ale jejich přítomnost má evokovat prožitek vizuálně působivé
abstrakce a geometrie. Zkušené oko a výtvarně trénovaná mysl může na
výstavě nalézt i metaforu systematické a organizační práce muzeálních
a galerijních institucí. Svůj význam má v projektu také název projektu „Ráda
bych totiž i podotkla, že...“, který Jan Nálevka převzal z knihy Ladislava
Fukse Vévodkyně a kuchařka. Jedná se o nedořečený text, který svou
nejednoznačností otevírá možnosti mnohých interpretací a je v protikladu se
zdánlivě racionální čtverečkovou strukturou výstavy.

Petr Ingerle

JAN NÁLEVKA : “I WOULD ALSO LIKE TO ADD THAT...”
The Moravian Gallery in Brno, Pražák Palace, Atrium, Husova 18, Brno,
October 21, 2010 – January 16, 2011
Exhibition Curator: Petr Ingerle

What is a gallery without exhibits? Is emptiness really empty? What comes
next, and what does it reflect? What fills a space when it's full? These are
some of the questions posed by Jan Nálevka's current project “I would
also like to add that...” presented in the Atrium of the Pražák Palace of the
Moravian Gallery. Jan Nálevka is no novice to the Moravian Gallery premises.
While ten years ago he displayed his work there as a fresh graduate of the
Brno Faculty of Arts, he now returns as an acknowledged artist whose
professional CV features an impressive list of group and solo shows, both in
the Czech Republic and abroad.
Jan Nálevka's most recent project “I would also like to add that...”
comprises approximately a thousand hand-lined drawings, indiscernible from
standard printed squared sheets, that originated during the artist's summer
stay in the USA. The drawings are not showcased at the exhibition in the
traditional sense; rather, their presence evokes the perception of abstraction
and geometry. An experienced eye and visually trained mind might also
spot a metaphor concerning systematic organisation work of museum and
gallery institutions. The project title, derived from a book by Ladislav Fuks,
Vévodkyně a kuchařka [The Duchess and the Cook], also plays an important
part. It is an incomplete phrase the ambiguity of which opens numerous
interpretations, thus offsetting the seemingly rational squared structure of
the exhibition.

Petr Ingerle

OBRAZ A STRUKTURA: MEZI ZPŘÍTOMNĚNÍM A REPREZENTACÍ

text do katalou k výstavě
JAN NÁLEVKA: „RÁDA BYCH TOTIŽ I PODOTKLA, ŽE...”
Moravská galerie v Brně, Pražákův palác, Atrium, Husova 18, Brno,
21. října 2010 – 16. ledna 2011
kurátor výstavy: Petr Ingerle

Jan Nálevka patří mezi typ umělců, jejichž jednotlivé práce tvoří v určitém smyslu souvislou linii, pro kterou je, mimo jiné, charakteristický důraz na prostorový a institucionální rámec vlastní prezentace. Jeho způsob tvorby tak nemá podobu izolovaných estetických kroků, ale komplexních projektů, založených na rozvíjení základních, obvykle velmi přímočaře formulovaných principů. Z formálního hlediska jeho práce často užívají ustálených reduktivních směrů v umění, jakými jsou serialita, monochromie a (jako v našem případě) rastr. Oba posledně jmenované přístupy tvoří dvě strany téže mince – historicky nahrazují princip reprezentace, tedy tvorbu imaginárního prostoru pomocí hierarchického protikladu figury a pozadí. Zároveň jsou monochrom i mřížka rovněž symptomem další změny, kterou je přechod od reprezentace k ready-made.

Zatímco „zpřítomňující“ estetika monochromie tvoří původně univerzalistickou ideu odehrávající se mimo jakoukoli angažovanost, v autorově tvorbě je abstraktní ideál minimalistické prezence naopak narušován přítomností narace, kontextuálností díla. Podobně jako další autoři pracující s novodobými odkazy na abstrakci a minimalismus, také Nálevka míří od diferencované spirituality monochromu do sociální sféry a oblasti institucionální kritiky. V jeho způsobu tvorby se estetický objektivismus abstrakce spojuje s „vcítěním“ – do sfér osobní paměti i každodenní reality, která jej obklopuje. Svědčí o tom nejen jeho inspirace politickými symboly, komerčními logy, reklamou, ale i subjektivními vzpomínkami, individuální mytologií.

Nálevkův modus operandi se realizuje v oblasti, kterou lze popsat termínem mizení, jež znamená zároveň potlačení (autorského subjektu, gesta, jedinečnosti a spirituality díla) i realizaci umění. V své posledním práci navazuje na sérii projektů založených na vytváření monotónních, časově náročných kreseb. Jejich „rukodělná“ jedinečnost se skrývá (mizí) za zaměnitelnost s běžným „nalezeným“ kancelářským artiklem. Paradoxně tak kresby odkazují k principu ready-made. Kresby jsou samostatně adjustovány v rámečcích vytvářejících na stěnách výstavního prostoru homogenní

strukturu/rastr. Jejich autonomie se rozplývá (mizí) v celkové „retikulaci“ (tj. dělení na čtvercovou síť) prostoru, který je takto dematerializován, stává se prázdnou hrací deskou komplexní hry, která jako by nabízela nekonečné množství variací.

Instalace se nese v duchu ambivalence mezi čistě strukturálním a ikonickým. Za její podstatnou charakteristiku lze považovat protiklad mezi aktuální prezencí a dimenzí produkce, jinými slovy mezi fenomenalitou povrchu a temporální hloubkou. V pozadí estetické prezence díla (odkazujícího například k minimalismu otevřených geometrických struktur Sol LeWitta, či k nekonečným permutacím identických znaků Hanne Darboven) je myšlenka dlouhodobého kresebného procesu. Divákovi je zprostředkován aktuální estetický vjem zároveň evokující časové rozmezí, které uplynulo mezi iniciačním a finálním stadiem procesu kresby. (Konečně, ikonický narativ je podtržen také enigmatickým názvem, záměrně mířícím mimo oblast konkretismu, jako synonyma pro racionalitu a radikální non-individualismus.)

Fenomenální estetika prezence zacílená směrem k pohledu diváka (jenž je vždy pohledem ex post) tvoří jen jednu viditelnou stránku procesu, jejíž druhou stranu – „nositele prezence“ – představuje to, co bývá označováno jako „továrna na produkci“¹⁾, neboli muzeální a galerijní instituce, kulturní struktury a jejich systematická organizační práce.

Muzea umění jsou primárně vnímána jako místa prezentace obrazů coby do sebe uzavřených entit, v nichž se reprezentace objektů nacházejí v rámci ideálních ohraničených obrazových prostorů. V případě instalace její vizuální prezence není omezena na obrazový povrch, ale expanduje mimo něj. Zahrnuje divákův pohled a specifické místo, kterým je instituce jako nositel vizibility. Reprezentace objektů jsou nyní nahrazeny skutečnými materiálními prvky instalace umístěnými do reálného prostoru výstavy. Instalace zároveň odebírá prostoru neutralitu čistého vnímání a nahrazuje ji znaky základních diskursivních předpokladů institucionální struktury. Vytváří prázdný prostor, nadaný potencialitou možných figurací. Ukazuje stěny „white cube“ jako prostoupené sítí institucionálních a sociálně-ekonomických zájmů.

Petr Ingerle

1) Viz např. Sebastian Egenhofer, Abstraction – Kapitalismus – Subjektivität. Die Wahrheitsfunktion des Werks in der Moderne. München 2008.

IMAGE AND STRUCTURE:
BETWEEN PRESENTNESS AND REPRESENTATION

catalogue text

JAN NÁLEVKA : “I WOULD ALSO LIKE TO ADD THAT...”

The Moravian Gallery in Brno, Pražák Palace, Atrium, Husova 18, Brno,
October 21, 2010 – January 16, 2011

Exhibition Curator: Petr Ingerle

Jan Nálevka is an artist whose individual works constitute something of a line typified by stressing the spatial and institutional framework of its presentation. His method of work does not have the form of isolated aesthetic steps, but comprehensive projects centred on developing basic, usually straightforwardly formulated, principles. Formally, his works often use established reductionist tendencies in art such as seriality, monochromes and (in our case) grids. The last two approaches are two sides of the same coin – historically, they replace the principle of representation, i.e. the creation of an imaginary space by employing the hierarchical contradiction of the figure and the background. At the same time, a monochrome and a grid are symptoms of yet another change, being the transition from representation to the ready-made.

While the “making present” aesthetic of monochromes creates an originally universalistic idea occurring outside any engagement, in Nálepka’s works the abstract ideal of minimal presence is, on the contrary, eroded by the inclusion of narration, contextuality of the work. Just like other artists working with modern references to abstraction and minimalism, he is travelling from the differentiated spirituality of the monochrome to the social sphere and the area of institutional criticism. In his work method the aesthetic objectivism of abstraction merges with “empathy” – drawn from personal memory and the everyday reality surrounding him. This is demonstrated by his use of political symbols, corporate logos, adverts, subjective memories, and personal mythology.

Nálevka’s modus operandi occupies an area that can be described as fading, meaning simultaneously the suppression (of the subjective artist, gesture, originality and spirituality) and creation of art. In his latest oeuvre he continues a series of projects based on creating monotone, laborious drawings. Their “hand-made” originality is hidden (fades) behind replaceability with an ordinary “found” office utensil so that, paradoxically, the drawings refer to the principle of the ready-made. They are individually framed in such a way that the frames form a homogenous structure/grid on the walls of the exhibition

space. Their autonomy dissolves (fades) in the overall “reticulation” (i.e. division into a network of squares) of the space which is thus dematerialised and becomes an empty game board for a complicated game that seems to offer an infinite number of variations.

The installation is carried on an air of ambivalence between the purely structural and the iconic. Its substantial feature is the contradiction between the actual presence and the dimension of the production, in other words, the phenomenality of the surface and the temporal depth.

In the background of the aesthetic presentation of the work (referring, for example, to the minimalism of the open geometrical structures by Sol LeWitt or the endless permutations of identical signs by Hanne Darboven) is the idea of a lengthy drawing process. The viewer receives a current aesthetic sensation simultaneously evoking the period of time that passed between the initial and final stage of the drawing process. (After all, the iconic narrative is underlined by the enigmatic title, intentionally aiming beyond concretism, as a synonym of rationality and radical non-individualism.)

The phenomenalaesthetic of the presence is turned towards the view of the viewer (being always a view ex post), and constitutes only one visible side of the process, while the other side – “the presence facilitator” – is represented by what tends to be described as the “production factory”¹⁾, or the museum and gallery institutions, cultural structures and their systematic organizational work.

Art museums are primarily considered as places of the presentation of images as self-contained entities in which the representations of objects are situated within ideal delimited pictorial spaces. In the case of an installation its visual presence is not limited to the pictorial surface but expands outside of it. It encompasses the view of the viewer and the specific place being the institution as the visibility facilitator. Object representations are now replaced by real material elements of the installation situated in the real space of the exhibition. The installation simultaneously rids the space of the neutrality of pure perception and substitutes it with the signs of the basic discursive presuppositions of an institutional structure. It creates an empty space imbued with the potentiality of possible configurations. It shows the walls of the “white cube” as pervaded with a network of institutional and socio-economic interests.

Petr Ingerle

¹⁾ Viz např. Sebastian Egenhofer, Abstraction – Kapitalismus – Subjektivität. Die Wahrheitsfunktion des Werks in der Moderne. München 2008.

RÁDA BYCH TOTIŽ I PODOTKLA, ŽE...

(Ateliér č. 21 / 2011)

Jan Nálevka: „Ráda bych totiž i podotkla, že...”

Moravská galerie v Brně, Pražákův palác, Atrium, 21. 10. 2010 – 16. 1. 2011

Musíme poděkovat Moravské galerii, že se nezalekla na první pohled méně atraktivní instalace Jana Nálevky (kurátor Petr Ingerle), která zaplnila všechny stěny atria – při pozornějším vnímání naopak zjistíme, jak je komplexní, mnohvrstevná, prostě nový striktní koncept, dál rozvíjející celé dosavadní usilování Jana Nálevky (1976), jenž se postupně stává jednou z klíčových osobností naší výtvarné scény, jak dosvědčují jeho prezentace v posledních letech – letos by si tu Cenu Jindřicha Chalupického již určitě zasloužil! Zároveň nám stvrzuje, že již jsme opět schopni vnímat i velice subtilní koncepty, samozřejmě svým sdělením jiné, než byly ty zakladatelské, se spoustou nových konotací a reflexí. Působivá je již celá instalace, připomínající nějaký chladný utilitární prostor, tvořená sto třiceti čtyřmi řadami vždy osmi identických standardních, zakoupených rámečků. Již tato repetitivní struktura, zaplňující všechny stěny, je určitým odkazem k obecně minimalistické estetice – ovšem každý z těchto rámečků na kresby skutečně také chrání autorovu unikátní, jedinečnou kresbu! A to je zase další rozvinutí problematiky, která začala lehkým ironizováním „kleinovské estetiky“ a jedinečnosti jeho modré, jenž si, jak známo, nechal i patentovat ... Poprvé ji Nálevka refleктоval v monochromních kresbách, užívajících modrou jiného standartu – propisovacích tužek, toho snad nejobvyklejšího psacího nástroje v našem kulturním prostředí. A protože se snažil opravdu nalézt a vizualizovat onu naši každodenní modř, vznikla jeho první série monochromů, kresebných záznamů, překrývajících celou plochu papíru - tak napůl vážně, napůl ironicky zkoumal barevnost té modré, s níž přicházíme všichni do styku ... Přitom se uplatnil další paradox, jenž je Nálevkovým konceptům vlastní: velká pracnost vznikající monochromní struktury, kterou potom někteří vnímatelé mohou odmítnout jako „zbytečnou námahu“ – ale má-li vzniknout skutečně koherentní monochromní kresebná struktura, jinak to prostě není možné! Tak se Nálevka soustřeďuje na problém, v našem prostředí většinou málo reflektovaný, totiž samotné dobové proměny monochromie. Na předcházejících výstavách, v Českých Budějovicích a v brněnské Galerii U dobrého pastýře, rozvinul, transformoval takto repetitivně vzniknuvší plochu opakováním, překreslováním linek zase v tom nejstandardnějším sešitě. A zdánlivou neatraktivnost „listování“ takovými nepatrnými, protože jeho rukou artikulovanými odlišnostmi jeho struktur ještě zachytil na video – jako možnost pomalu, postupně vnímat něco, co v „normálním, utilitárním

světě kolem nás“ prostě nevnímáme nebo přecházíme jako nezajímavé ... Takové je obecné povědomí o subtilních konceptech u nás : nikoliv náhodou mne v šatně Moravské galerie „varovali“, že na tu výstavu v atriu se ani nevyplatí sundávat plášť! Ale zážitek je skutečně veliký a nový, logicky navazující na umělcovy předchozí typy kreslení modrými propisovačkami. Kreseb je několik set, takže pokryly všechny tři stěny úplně odshora až dolů, jak dovolily rámečky – a v nich nová subtilní variace umělcova kreslení, opět pro mnohého třeba zbytečná, ale ve skutečnosti aktuální řešení, nový, autentický dobový koncept, posouvající umělcovu problematiku zase o kousek dál: opět je rozehráván vztah mezi utilitárností a neutilitárností, mezi světem kolem nás a světem umění. Rozdíl je na první pohled nenápadný – a tím přesvědčivější: umělec tentokrát sám rýsoval na stovky papírů čtverečkový modrý rastr. Zvolenou barvou se tak zase obohacuje jeho zkoumání „kancelářské estetiky“ a opět je to je nesmírně pracné a na první pohled tedy zdánlivě zbytečné ... Ve skutečnosti je to nová podoba kresby par excellence, neboť samozřejmě odkazuje jak ke světu utilitárnímu jako snaha přenést ty nejobyčejnější, nejbanálnější utilitární struktury, sloužící ve světě kolem nás, ovšem zvolené autorské gesto je znovu vrací v té co nejpodobnější artikulaci do artificiálního světa umění. Na první pohled stejné papíry, porýsované stejnou propisovací tužkou – ale potom objevujeme, že každý je vlastně jiný v mnoha aspektech, počínaje odlišnými odstíny modré u každé užitě propisovačky! A potom jsou tu individuální charakteristiky každé kresby, které najde pozorný vnímatel : někdy dokonce je náplně již málo a barva postupně mizí, často jsou mezery trochu nepravidelné, někdy se některá z linií zase mírně zakříví, objeví se i stopa, nechtěný fliček modré barvy tam, kde měla zůstat čistá plocha ... To všechno bychom mohli pojmem brněnského filosofa Josefa Šafaříka charakterizovat jako opak mechanické strojovosti, jako autorské rubato, i když on si jej pravděpodobně představoval poněkud jinak – ale je to individuální autorská artikulace, programově využívající dnešní aktuální posun od klasické moderny, i té pozdní! A zároveň je to nová reflexe minimalistických struktur, odkazování k nim i tematizování umění jako něčeho neutilitárního a na první pohled zbytečně pracného – v tom všem je koncept Jana Nálevky jedinečný, dnešní a přitom zcela osobní, protože v této podobě našel svou cestu k individuálním jedinečnostem umění a v našem prostředí, preferujícím příběhy, programově obohacuje umění, nově vypovídající především o sobě samém! Je to krásná výstava, originální, autentická a přitom jasně korespondující s novou aktuálností konceptuálního myšlení na skutečně internacionální scéně – možná i dobrý typ do Benátek na příští rok!

Jiří Valoch

NAKRESLI MI SEŠIT
(Nový Prostor 363/ 2010)

Jan Nálevka: „Ráda bych totiž i podotkla, že...”
Moravská galerie v Brně, Pražákův palác, Atrium, Husova 18, Brno,
21. října 2010 – 16. ledna 2011
kurátor výstavy: Petr Ingerle

JAN NÁLEVKA IRONICKY POHLÍŽÍ NA VLASTNÍ ROLI UMĚLCE/TVŮRCE.
ALE DIVÁK TO VŮBEC NEMUSÍ POSTŘEHNOUT.

S poslední výstavou Jana Nálevky (* 1976) se spojuje téměř anekdotická situace. Na přelomu roku ho téměř současně s žádostí o výstavu oslovily rovnou tři brněnské galerie - Dům umění, Moravská galerie a galerie BKC. Za enormní pozorností pravděpodobně nestála skutečnost, že Nálevka vystudoval brněnskou FaVU a svými prvními úspěchy je s městem úzce spojen. Mnohem pravděpodobnější se jeví domněnka, že jeho práce poutá čím dál větší pozornost svojí osobitostí a konzistencí. Tři výstavy za rok v jednom městě by ovšem byly nestravitelným soustem i pro ostříleného rutinéra. V nastalé situaci Nálevka musel vyjednávat. Podařilo se mu jednu nabídku eliminovat a po první výstavě v BKC představil nový soubor i v Atriu Moravské galerie.

MEANDRY MINIMALISMU

Nálevkova práce se odvíjí ve smyčkách. V mean- drech se stáčí k obdobným ideám a estetickým kódům. Vrací se do prozkoumaných vod mini- malismu a jeho jazykem se opakovaně dotýká problematiky umělecké produkce, manuální práce či smyslu umění. Ráda bych totiž i podotkla, že... je pravděpo- dobně doposud nejradikálnější Nálevkovou výstavou. Na první pohled je zcela aseptická. Na stěnách visí víc než tisíc bílých rámečků formátu A4 natěsnaných jeden na druhý. Pří- chozí může nabýt dojmu, že autor Atrium pouze vydlaždičkoval. V každém rámu je po jedné kresbě. Se stále rozšířenou představou o kresbě jako něčem spontánním a ojedinělém se však Nálevkovy kresby rozcházejí. V duchu minimalismu – ale zejména v duchu marné práce – jsou totiž všechny stejné a svým modrým rastrem na bí- lém papíře dokonale kopírují linkování sešitů s čtverečkováným papírem. Papíry jsou tudíž pokreslené, ale přitom připomínají předtištěné a dosud prázdné listy sešitu. A tak jak „mo- tiv“, tak provedení, v němž není

ani stopy po autorském rukopisu, naznačují totéž: Nálevka nekreslí proto, abychom v jednotlivé kresbě objevili něco mimořádného, ale předkládá nám tisíc totožných kreseb kvůli šoku z vyprázdně- nosti a nesmyslnosti takové tvorby a - možná ještě více – kvůli bezradnosti, kterou jako diváci zažíváme, když si máme takové kresby prohlížet.

SNAŽÍM SE BÝT POCTIVÝ

Když byl Nálevka v roce 2007 nominován na Cenu Jindřicha Chalupického, odpověděl časo- pisu Reflex na dotaz týkající se vlastního kréda stručně: „Snažím se být poctivý.“ Nálevkova poctivost je však zvláštního druhu. Jakkoli jsou jeho kresby, videa či monochromní obra- zy vždy elegantně krásné, obsahují principy, které eleganci i autorův tvůrčí vklad ironicky zpochybňují. Některé soubory vznikly s vy- užitím náhody, jiné důsledným naplněním výrobního manuálu. A pak jsou zde ty, jejichž poctivost se rovná do nebe volající a vniveč přicházející dřině. Právě takové jsou kresby z brněnského Atria: mohou nás zaujmout jako vizuálně efektní celek, ovšem vyděsí nás, když si představíme, kolik času nad nimi musel au- tor strávit, aniž bychom jim měli sílu věnovat pozornost. Nálevkovou snahou je ovšem učinit proces tvorby tak absurdním, až je nelze brát jinak než jako pošklebování vlastní úloze uměl- ce – tvůrce. Návštěvníkovi odbyvšímu Ráda bych totiž i podotkla, že... tím, že to je vlastně nuda, ani nemusí dojít, že se Nálevka touto navýsost „poctivou“ nudou (navíc pravidelně opakovanou na mnoha výstavách) záměrně dotýká hranic naší představy o zábavě, již od umělce čekáme. On tuto představu nenaplní. Dokonce ji staví na hlavu. A přitom se nad nás nevyvyšuje, ale směje sám sobě. Světe div se, snad proto mu také volají hned ze tří galerií zároveň.

Jiří Ptáček

Jan Nálevka: „Ráda bych totiž i podotkla, že...“
Moravská galerie v Brně, Pražákův palác, Atrium, Husova 18, Brno,
21. října 2010 – 16. ledna 2011
kurátor výstavy: Petr Ingerle

Snažím se dostat na každou výstavu Jana Nálevky, protože si myslím, že právě u něj se vyplácí věrnost. Nálevka se často vrací k principům, které již použil, oprašuje je, použije jinak se stejným efektem, či naopak stejně s efektem jiným. Pokud člověk některé z principů objeví, může se nechat unášet jejich užíváním. Tentokrát Nálevka zavěsil na zdi 1061 stejných kreseb. Atrium „vydlaždičkoval“ pravidelnými řádkami bílých rámců s listy formátu A4. A na každý list předtím narýsoval pouze 100 čar imitujících osnovu standardního, tištěného čtverečkovaného papíru. Nakreslil tak omračující množství kreseb, které na nás mohou působit jako „prázdné“, protože listy čtverečkovaného sešitu také považujeme za zatím nezaplňené, a na které se můžeme dívat jako na elegantní celek, ale chodit od jedné ke druhé už nedává smysl. Jedním z vracejících se principů Nálevkově tvorby je marná práce. A v Atriu ho dotáhl k jednomu z limitů. Kreslil, až se z něj kouřilo, a diváka to může ohromit, ale jednotlivé kresby už těžko docení. A tak na stěnách visí, je jich tam ten šílený tisíc, a přitom tu tak trochu nejsou. Jak už ale pro Nálevku typické, konceptuální chlad výstavy není koženou seriózností. Má svůj humor. Jenže tenhle text nesmí být spoiler. Takže zvedám prsty z klávesnice. Další principy objevujte sami, prosím.

Jiří Ptáček